

СТРАТЕГИЯ
ЗА РАЗВИТИЕ НА УЧЕНОТО ПРЕЗ ЦЕЛИЯ
ЖИВОТ НА ОБЛАСТ ПЕРНИК
(2013 - 2020)

СЪДЪРЖАНИЕ:

1.	Увод.....	3
2.	Идентификация, анализ и оценка на ресурсите.....	4
3.	Идентификация, анализ и оценка на съществуващите политики на местно ниво.....	14
4.	SWOT анализ.....	17
5.	Визия за развитие.....	21
6.	Приоритети - цели – мерки.....	21
7.	Индикатори за измерване на постигането на целите и резултатите.....	26
8.	Система за мониторинг и контрол.....	29

1. УВОД

Ученето през целия живот е процес на непрекъснато, съзнателно и несъзнателно придобиване на знания и умения. То е крайният резултат на съвременната информационна грамотност и предполага възможности за учене на всяка възраст и в разнообразен контекст - не само чрез традиционните форми в институциите за образование и обучение, но и на работното място, в къщи или през свободното време. Ученето през целия живот е начин на мислене – всеки трябва да бъде отворен за нови идеи, решения, умения или поведение. Разбирано като системен процес, то е насочено към самия учещ и неговите потребности за личностно и професионално развитие. Процесът на учене през целия живот протича на три паралелни нива – формално образование и обучение, неформално обучение и самостоятелно учене.

Формалното образование и обучение се провежда в институциите за образование и обучение и води до получаване на официално признати документи за образователна степен, за професионална квалификация и други подобни. Неформалното обучение представлява организирана форма на учене, осъществявана извън институциите за образование и обучение, като тя обикновено не завършва с издаването на официално признат документ, но води до повишаване на личностните, професионалните и гражданските компетентности. Резултатите от неформалното образование и обучение могат да бъдат валидирани и сертифицирани и да доведат до получаване на официално признати документи. Самостоятелното учене е съзнателно учене, при което човек сам придобива знания и умения при осъществяване на всекидневните дейности, на работното място, в семейството, в приятелска среда или чрез самостоятелно търсене, намиране, използване или създаване на информация.

Концепцията за ученето през целия живот се основава на две ясно разграничени групи компетентности, които си взаимодействат и могат да бъдат придобивани едновременно или поотделно. Професионални компетентности - тази група е свързана с професионалните знания, умения и способности, които трябва да притежават работещите или учените/изследователите в дадена професионална област. Ключови компетентности – тази група включва преносими (основни) умения, необходими на всеки един зает във всяка една ситуация. Преносимите (основни) умения - комуникативни умения, умения за работа с ИКТ, работа в екип, самообучение и др. - изискват своя собствена методология, време и място за обучение, схеми за оценяване и т.н.

Настоящата Стратегия за развитие на ученето през целия живот на област Перник е сред първите специализирани стратегически документи за развитие на системата за учене през целия живот на местно ниво в България. Като такава, стратегията идентифицира актуалното състояние на областта, въздействието на провежданите политики, имащи отношение към процеса на УЦЖ, формулира приоритети, цели и мерки, целящи развитието на системата за учене през целия живот на местно равнище, както и извежда индикатори, чрез които да се осъществява ефективен мониторинг и контрол над изпълнението на стратегията за целия период на действие.

Чрез реализацията на настоящата стратегия се цели подпомагането на ефективното икономическо развитие на област Перник, основано на знания и умения, обособяването на образователни практики, които съхраняват традициите и надграждат възможностите за личностно и професионално развитие, повишаване качеството на живот на местното население в икономически, социален и психологически аспект, чрез активното му участие в процеса на учене през целия живот.

Настоящата Стратегия за развитие на ученето през целия живот в област Перник обхваща периода 2013-2020 година, тя е изготвена в тясно сътрудничество с представители на областната администрация и също така е резултат на поредица от дейности, осъществени по проект с наименование ReSolVE, финансиран от Европейската комисия по програмата “Учене през целия живот”.

2. ИДЕНТИФИКАЦИЯ, АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА РЕСУРСИТЕ

Физически (материални) ресурси:

Област Перник обхваща шест общини - Перник, Радомир, Брезник, Трън, Земен и Ковачевци и е разположена на 30 км в югозападна посока от столицата. В административно отношение област Перник има 171 населени места /6 града, 165 села/ и 119 кметства.

Територията на област Перник е разположена в планинската част на Югозападна България и граничи с териториите на област София и област Кюстендил, а от запад със Сърбия и Черна гора. Релефът е разнообразен, като преобладава полупланинският. Голяма част от площта на народен парк "Витоша" (9 988 ха) е на територията на областта, а самият областен център е разположен върху терасата на река Струма. Релефът е разнообразен, като преобладава полупланинският.

В областта широко разпространени са нерудните полезни изкопаеми: варовици (пригодни за добив на цимент и вар) – в община Земен, Перник и гр. Батановци; доломит (подходящ с флюси в металургията) – кв. Калкас и с. Боснек в община Перник, с. Гълъбник в община Радомир; риолит (златен трахит) – в с. Лешниковци, община Трън (като облицовъчен камък); кварц – карьера "Бели камък", с. Глоговица в община Трън. Въглищният басейн на територията на община Перник, предопределя насоката на икономическото развитие не само на общината, но и на региона. Дългогодишната експлоатация на находищата на кафяви въглища доведе до силно съкращаване на запасите, респективно и на въгледобива. По поречието на р. Струма и другите малки реки се намират големи количества глина, подходяща за изработване на тухли и други керамични изделия.

Земеделската територия е 50.5 % от общата площ, а обработваемите земи едва 37 %, което определя областта като изключително индустриална, а не аграрна. Климатичните условия не са благоприятни за развитие на земеделието и то е сравнително ограничено.

Образователната система в област Перник включва 26 детски градини, 2 общински детски комплекса, 23 основни училища, 9 средно-образователни училища, 9 професионални гимназии, 1 гимназия с изучаване на чужди езици, 1 природо-математическа гимназия, 1 помощно училище интернат и 1 университет. Малка част от детските градини са ремонтирани, а като цяло материално-техническата база е амортизирана и има нужда от обновяване и разширяване, както в детските заведения, така и в училищата. Сред извършените ремонтни дейности в средните училища и детските градини се включват: саниране; подмяна на дограмата; ремонт на покрива, ремонт на електрическата и отоплителната инсталации, както и вътрешни ремонти. Материално-техническата база на висшето учебно заведение в областта е в много добро състояние.

На територията на областта функционират 83 читалища, в т.ч. РЕКИЦ "Читалища". В голямата част от читалищата е извършен частичен ремонт на сградния фонд, но като цяло материално-техническата база има нужда от обновяване и разширяване.

Въпреки недобрата материално-техническа база, към читалищата в областта са разкрити редица форми за неформално обучение както за деца, така и за възрастни, сред които най-често се срещат сурвакарски групи, фолклорни групи за народни песни и танци, групи за приложно изкуство, школи по театрално изкуство, школа по пиано, литературни клубове, шахматни клубове и др. В някои от читалищата са организирани и курсове по английски език.

На територията на областта, редица културни и артистични мероприятия се провеждат и в Двореца на културата, който като средище и институция, осъществяваща дейности по създаването, разпространяването и опазването на културните ценности. В общинския Дворец на културата е съсредоточена дейността на различни школи и клубове по изкуства, художествена галерия „Любен Гайдаров“, Универсална научна библиотека, Камерен оркестър „Орфей“, духов оркестър, ансамбъл за народни песни и танци „Граовска младост“ и други.

Общият брой на библиотеките в областта е 62, като 1 читалищна библиотека използва програмен продукт „Автоматизирана библиотека“. По програма „Глобални библиотеки – България“ в област Перник са включени РБ „Светослав Минков“ и 23 читалищни библиотеки. Благодарение на програмата, в одобрените библиотеки са инсталирани общо 127 настолни компютъра, 10 лаптопа, 3 цветни принтера, 25 мултифункционални устройства/ принтер, копирна техника, скенер/ и 22 мултимедийни проектора. Общата стойност на дареното ИКТ оборудване е 87 800 щатски долара или приблизително 131 хиляди лева. Проведени са 5 обучителни курса с по 52 курсисти по „Информационни и комуникационни технологии“. По програмата през 2011 г., с участието освен на библиотекари и на читалищни секретари, са проведени обучения и в други направления, свързани с управлението на обществените библиотеки и застъпничеството и управлението на проектен цикъл.

Най-голямото документално книгохранилище и основен справочно-информационен и краеведски център на територията на региона е библиотека “Светослав Минков”, намираща се в град Перник. Фондът на библиотеката е около 293 352 библиотечни единици.

Като местни общностни центрове, библиотеките и читалищата представляват съществен ресурс за осъществяване и развитие на неформалното обучение и самостоятелното учене на областно равнище. Позитивното въздействие на тези институции е насочено към всички възрастови групи, както и към групите в риск.

На територията на област Перник функционират 6 интернет клубове, 3 младежки клубове, 13 клубове на пенсионера и 3 клубове на военни от запаса. Поради своите социални дейности, тези клубове представляват ресурс за самостоятелно учене. Чрез разширяването на дейностите, осъществявани в тези клубове, ще се повишат възможностите за придобиване на знания и умения в резултат на осъществяване на самостоятелно учене.

Общият брой на спортните обекти в област Перник е 106, между които 23 стадиона, 5 спортни зали, 18 спортни игрища, 52 спортни клубове и 8 туристически хижи, заслони и почивни домове. Сред най-големите спортни съоръжения в областта са „Стадиона на мира“ с капацитет от 8000 седящи места и спортна база „Борис Гюдеров“ с капацитет от 2000 седящи места. Спортните

обекти се разглеждат като ресурс за осъществяване на неформално обучение и самостоятелно учене поради техния социално- възпитателен характер.

На територията на областта могат да бъдат идентифицирани редица ресурси в подкрепа на самостоятелното учене. Сред средищата на културно развитие и духовно обогатяване попадат 1 театър, 1 кино, 8 музея, 10 изложбени зали и 5 художествени галерии. Един от най-големите и посещавани музеи е Историческият музей, който съхранява основен фонд от 17 085 единици и спомагателен от 37 833 единици, в следните колекции: праисторическа керамика, градски бит в средновековието (с находки от крепостта Кракра), сбирка от икони, нумизматична сбирка, тъкани, керамика, английско и руско оръжие от антифашистката борба.

Уникален за Балканския полуостров е Подземният минен музей, който отваря врати през 1986г. Той е разположен в запазените галерии на подземен рудник, който работи от 1891г. Галериите на музея са дълги 630 метра. Обособени са експозиционни ниши, а експозицията проследява развитието на въгледобива за повече от един век – от добиването на въглища с шило и чук и ръчно прокопаване на галерии до съвременните методи за разработка на въглищни пластове.

В област Перник има 466 паметници на културата, между които 40 с категория „Национално значение“. Сред паметниците на културата попадат къщи на исторически личности, старинни църкви, средновековни и антични крепости и селища, манастири и др. За богатата история на областта свидетелстват и разкритията за поселищен живот в района на Перник, датиращ от 6000 г. преди Христа. Сред най-популярните паметници на културата е средновековната крепост Кракра, която е една от големите български крепости.

На територията на областта, освен исторически и културни паметници, има и многобройни природни забележителности и красиви планински местности, които предизвикват интерес, но туристическият им потенциал все още не е оползотворен в достатъчна степен.

В област Перник има 4 национални парка и 2 местни парка, между които Лесопарк „Бърдото“. Местността „Бърдото“ се намира в община Брезник и е прочута с „желязната“ минерална вода, която извира от южната страна на хълма в местността „Лесков дол“ и попада сред 9-те природните забележителности на територията на областта. Друга природна забележителност е „Духлата“, която е най-дългата пещера в България (17 600 м.) и представлява сложна многоетажна, лабиринтна система, разположена на 6 етажа. В област Перник се намира и единственият водопад в населено място у нас. Това е водопадът „Бучалото“ в град Радомир, който е висок около 10 метра и е част от река Изворска-ляв приток на река Струма.

Общо 5 са защитените природни местности и територии, вкл. резервати, като най-популярен е природният резерват „Острица“, разположен по склоновете на връх Острица в планината Голо бърдо. Това е една от най-старите защитени територии в България. Резерватът е обявен за такъв през 1943 г. с цел опазването на уникалния релеф, както и на редките тревни и храстови растителни видове.

Общият брой на еко-пътеките в областта е 6, като най-популярна е Трънската еко пътека до Ждрелото на река Ерма, уникално природно творение, създавано през хилядолетията от борбата между вода и скала, наричано Трънското и Ломнишкото ждрело, по името на близките до него град и село. През 1961 г. “Ждрелото” е обявено за природна забележителност и е един от 100-те национални туристически обекта.

За преодоляване на негативните икономически процеси на национално ниво и стимулиране на положителните страни по отношение на икономическото развитие, е необходимо да бъдат използвани най-рационално природните и културните и исторически обекти в областта за устойчиво развитие в сферата на туризма, която понастоящем има минимален дял в областната икономика, но в същото време е с голям потенциал за развитие.

Здравната система на територията на област Перник включва 3 детски ясли, 2 болнични заведения, 2 здравни центрове, 3 местни представителства на БЧК и още 5 други здравни институции. Материално-техническото състояние на лечебните заведения е в сравнително добро състояние, но въпреки това, сградният фонд, лекарските инструменти и съоръжения, както и специализираната медицинска апаратура имат нужда от обновяване и разширяване с цел осигуряване на по-добро здравеопазване в района, както и за повишаване на възможностите за самостоятелно учене в областта на здравословния начин на живот сред живеещите в областта.

Институционални ресурси

Образователната система в област Перник включва 26 детски градини, 2 общински детски комплекса, 23 основни училища, 9 средно-образователни училища, 9 професионални гимназии, 1 гимназия с изучаване на чужди езици, 1 природо-математическа гимназия, 1 помощно училище интернат и 1 университет. В детските градини се обучават общо 3552 деца, разделени в 146 групи, а общият брой на педагогическия персонал е 313. В 182 паралелки се обучават 3750 деца от 1-ви до 4-ти клас, за които се грижат 232 педагогически специалисти. 3358 ученици от 5-ти до 8-ми клас се обучават в 168 паралелки, а броят на учителите е 310. В Университета в Перник са заети общо 76 преподаватели, а общият брой на обучаваните студенти е 195. Данните отговарят на официалните стойности, представени в интернет страницата на Националния статистически институт и се отнасят за учебната 2011/2012 г.

ПУИ „Любен Каравелов“ предлага професионално обучение за децата с умствена изостаналост в областта на хранително-вкусовата промишленост. В останалите училища на територията на областта се срещат специалности, свързани с подготовката на специалисти в областите на компютърните технологии, леката и тежка промишленост, електротехниката, икономиката, хотелиерството и ресторантьорството, хранително-вкусовата промишленост, услугите и др.

Функциониращите на територията на областта образователни институции поставят въпроса за развиване на професии, които адекватно да обслужват бизнеса в областта, но също така очертават предизвикателството за разкриване на нови специалности, които да подпомогнат

предотвратяването на изходящата миграция на младите хора от областта, да им дадат работа и осигурят самочувствие и самостоятелност.

Най-често изповядваната религия в област Перник е Източно-православното християнство. В района не се срещат джамии, синагоги и католически или протестантски катедрали. Общият брой на религиозните храмове е 165, от които 26 манастира, над 120 църкви и 14 други храма. Религиозните центрове могат да се разглеждат като важен ресурс за системата на учене през целия живот и в трите ѝ измерения, поради възможността за разкриване на религиозни неделни училища към храмовете, както и чрез изпълнение на обичайните си дейности за повишаване на духовната култура на жителите в областта.

В областта е развита и система от социални центрове, между които 4 дома за хора с физически увреждания и 1 дом за хора с ментални увреждания. Най-много социални институции, обаче, се срещат в община Перник, където функционират Информационно-консултативен център за хора с увреждания, който се посещава от около 2000 души, Домашен социален патронаж, който обслужва 350 човека, ДЦДУ „Добро сърце“, ДЦВХУ, Център за социална интеграция и рехабилитация, Център за временно настаняване на деца в риск, Център за обществена подкрепа, Обществена трапезария.

Социалните центрове представляват сериозен ресурс за самостоятелно учене, тъй като те се разглеждат и като общностни пространства, предоставящи възможност за диалог между определени групи от населението в областта.

От важно значение за развитието на УЦЖ системата на областно равнище са и правителствените институции. На територията на област Перник функционират дирекция „Социално подпомагане“, 3 отдела „Социална закрила“, 2 отдела „Закрила на детето“, сектор „Хора с увреждания и социални услуги“, 2 дирекции „Бюра по труда“ и 2 детски педагогически стаи към ОД на МВР.

Организационни ресурси

В регионалната икономика са застъпени почти всички отрасли на материалното производство, като водеща роля имат черната металургия, производство на електро- и топло-енергия, машиностроителна и металообработваща промишленост, въгледобивът и др. Наблюдава се и нарастване на дела на леката промишленост, предимно шивашката дейност, търговията и услугите. В община Радомир работят бетонови центрове, както и работилници за производство на тротоарни плочки и бордюри. В строителния отрасъл на област Перник развиват дейността си над 120 предприятия от частния сектор, но негативното влияние на световната икономическа криза забави развитието на този отрасъл, като остави немалка част от строителните предприемачи без работа. Като цяло, в областта функционират основно микро- и малки предприятия, които представляват по-голямата част от местните бизнес субекти.

Наред с поставените въпроси за развитие на професии в учебните институции, които адекватно да обслужват бизнеса в областта, актуално е повишаването на ангажираността на

местните бизнес единици в този процес, тъй като те се явяват основна заинтересована страна като ползвател на тези професии. Чрез повишаване на степента на сътрудничество между бизнес субектите и заинтересованите страни на нива формално образование и обучение и неформално обучение, ще се повиши актуалността на предлаганото образование и обучение, ще се повиши качеството на работната сила, което от своя страна ще стимулира цялостното икономическо развитие в областта.

Независимо че, селското стопанство не е особено добре развито, на територията на община Перник са регистрирани и функционират 12 земеделски кооперации, 1 потребителна кооперация, 2 частни ферми и няколко сдружения. Основните селскостопански култури, които се отглеждат в различните земеделски структури са: пшеница, ечемик, овес, царевица, картофи, фасул и зеленчуци, като последните три изключително в частния сектор. Потенциална възможност за развитие на селското стопанство може да бъде в посока на развитие на модерното екологично земеделие.

На територията на област Перник действат 12 лицензирани центъра за професионално обучение, като по-голямата част от тях действат в община Перник – 10. Предлаганите обучения за придобиване на професионална квалификация са в сферите на строителството, техническите и монтажните дейности, компютърните технологии, предприемачеството и администрирането на данни, леката промишленост и производството, селското стопанство, електрическите съоръжения и инсталации и др. Съобразно тези профили, всеки желаещ може да бъде обучен по подходяща за него професия и специалност.

В Дневния център за деца с увреждания „Добро сърце“ се развиват образователни дейности и групови и индивидуални занимания за езиково-говорно развитие, добиване на знания за себе си и околния свят, формиране на елементарни математически представи и понятия, физическо развитие, дейности за развитие на интереси и заложби; обучение в практически умения, обучение в трудови навици и елементарни професионални умения за по-големите. По този начин ДЦДУ подпомага социалното интегриране на децата с увреждания в образователния процес и разширява знанията им за света около тях.

Неправителствените организации, като независими от държавното управление институции, развиват разнообразни обществени дейности, свързани с подпомагане на хората с умствени и физически увреждания, развитие на женските общности и оказване на подкрепа за самотните майки, разширяване на здравната култура на населението, подкрепа на военно-инвалидните общности, развитие и насърчаване на младежките дейности, подпомагане на инициативите за включване на гражданите в местното самоуправление, развитие на и оказване на подкрепа за малките и средните предприятия в областта. Неправителствените организации представляват съществен ресурс за развитие на УЦЖ системата, не само чрез своите възможности за подемане на инициативи и предлагане на неформални обучения, насочени към различни групи на обществото, но и чрез възможностите си за разкриване на стажантски места, насърчаване на социалния диалог между гражданите и институциите, както и чрез реализиране на научно - изследователски дейности в областта на пазара на труда, образованието, социалните дейности, туризма и др.

В област Перник функционира Информационният център за образование при РМД – Мошино. Този център улеснява ориентирането на учениците при вземането на решения, свързани с тяхното бъдещо развитие, насърчава младите хора да се усъвършенстват, избирайки най-доброто и подходящо образование, повишава мотивацията им за учене и труд. Центърът предлага: Информация за приема в профилираните и професионални гимназии в област Перник; Консултация на ученици и родители при избор на училище; Компютърни програми за професионално ориентиране (интереси-обучение-професии; интереси – следване – професии); Информация за кандидат-студенти - справочници и материали на университети и висши училища в България и чужбина; Срещи на зрелостници с представители на висши учебни заведения; Анкети и тестове за проучване интересите и нагласите на младите хора към продължаване на образованието и използване на свободното време.

На територията на областта функционират и 6 младежки дома, които предлагат на децата и младите хора широк спектър творчески занимания в различни сфери на изкуството.

Политическите организации в областта са 17, като най-популярните са тези, които са парламентарно представени. Синдикалните организации в област Перник са 4, те представляват значим ресурс, подпомагащ самостоятелното учене и неформалното обучение, поради тяхната цел и предмет на дейност, а именно защита на правата, достойнството, професионалните и социалните интереси на членовете на организацията.

Браншовите асоциации в областта са 2, в общи линии те осигуряват защита на интересите на бизнес организациите в дадена икономическа област, което ги превръща във важен ресурс за развитие на самостоятелното учене и неформалното обучение.

Чрез възможностите си да достигат до широк кръг от граждани и да представят различни публицистични репортажи и любопитни материали, медиите представляват съществен ресурс за развитието на УЦЖ системата, най-вече на равнище самостоятелно учене. Също така, те допринасят за формирането на подкрепяща информационна среда по отношение на участието на населението от всички възрасти в инициативи и събития, свързани с ученето през целия живот.

Сред местните телевизионни канали в областта най-гледана е телевизия „Кракра“, предоставяща широк спектър от програми: новини, публицистика, развлекателни, музикални, детски, културни и други предавания. Радията в областта са Радио „PRO FM“, Радио „Кракра“, Радио „Ултра“, „PernikNews“, Радио „Фокус“. В област Перник се излъчва и Общинско радио, което предава заседанията на Общинския съвет, новини от град Перник и страната и други емисии.

На територията на областта има и електронни медии, отразяващи образователни и обучителни инициативи: „Мироглед“, „Добрините“, „Перуника“, „IPERNIK“, „ZAPERNIK“ др.

В област Перник действат и няколко печатни медии. „Градски вестник“ е частен ежедневник, който се разпространява на територията на цялата област и информира гражданите относно икономическия, финансовия, политическия, спортния и културния живот. Вестник

„СъПерник“ е пернишки таблоид, който се издава ежедневно. Вестник „Грош“ е седмичник за малки обяви от всички общини на територията на област Перник. Вестник „Инфопоща“ е безплатен вестник, който предоставя възможност на фирмите от региона да популяризират своя бизнес. В град Перник се издава и списание „Life at city“, което представлява културно-информационен гайд на града.

На територията на областта се провеждат повече от 100 конкурса, изложби и чествания. Безспорно най-популярен е международният фестивал на маскарадните игри "Сурва", който е най-авторитетната в България и на Балканите изява на традиционни народни игри и обичаи с маски. Най-атраaktivният му акцент е двудневното състезателно дефиле на маскарadni групи от страната и от чужбина. Традиционно във фестивалната надпревара участват около 6 000 души в около 100 маскарadni групи от всички етнографски райони на България и гости от Европа, Азия и Африка.

По Национална програма „Живи човешки съкровища“, кандидатурата „ Народният празник Сурва в Пернишко“ е сред петте номинирани за ЮНЕСКО, от сферата на нематериалното културно наследство-традиционни празници и обреди.

Традиционните дейности на нематериалното културно наследство в традиционния фолклор и изкуство се съхраняват, развиват и разпространяват чрез провеждане на фолклорни фестивали, събори, конкурси, а именно:

- 1.Национални детски празници „Чичо Стоян“, село Дивотино, Община Перник;
- 2.Национален детски фолклорен фестивал с международно участие-„Слънце иде...песните на моето село“, село Дрен,Община Радомир;
- 3.Регионален детски фолклорен конкурс „Дай, бабо, огънче!“-село Мещица, Община Перник;
- 4.Регионален фолклорен фестивал на народното творчество „Кракра“,град Перник;
- 5.Регионален фолклорен фестивал на сватбената обредност и реквизит-село Пещера, Община Земен;
- 6.Регионален фолклорен фестивал „ Витошки напеви“ за селищата около планина Витоша и по долината на река Струма и Места-село Кладница, Община Перник;Регионален фестивал на фолклорното слово „ Разказвачи“-организиран от НЧ „Миньор-2005 г.“, град Перник;
- 7.Областна кулинарна изложба-конкурс „Червен, червен великден!-организирана от НЧ „ Отец Паисий—1927г.“-село Извор, Община Радомир;
- 8.Областна кулинарна изложба –конкурс-„ Традиционни ястия, напитки и реквизит в българската кухня от Никулден до Сирни Заговезни“-организира НЧ „Съзнание-1922 г.“,кв. Мошино, град Перник;
- 9.Фестивал „Китариада“- запазена културна марка за град Перник.

Други популярни чествания се провеждат за Деня на град Перник, Ноемврийските музикални празници, Фестивал за хората с увреждания, Хип-хоп фестивал, Рок фестивал, Джулай морнинг, Лятна ученическа археологическа експедиция "Кракра", Мисия Лято и други.

Административни ресурси

Областният управител и кметовете са органи на изпълнителната власт в областта, респективно общините, които осъществяват държавното управление по места и осигуряват съответствие между националните и местните интереси при провеждане на регионалната и общинската политика. Поради това те имат огромен капацитет за развитие на УЦЖ системата на местно равнище чрез възможността им да разработват и изпълняват стратегически документи в областта на УЦЖ. Според характера на дейността, която извършват, административните звена в областната и общинските администрации са обособени в общи и специализирани администрации, организирани в дирекции, отдели и сектори.

Общата численост на служителите, заети в областна администрация Перник е 31, като те са разпределени в две дирекции – обща администрация и специализирана администрация .

Общинска администрация Перник е структурирана в 5 дирекции и 18 отдела. В административната структура се включват още кмет, 4 заместник кмета, секретар и финансов контролор. Общата численост на администрацията е 132 човека. Броят на общинските съветници е 41.

Структурата на общинска администрация Радомир включва 5 звена, в които са заети общо 9 служители. В общата администрация действат 3 отдела, в които работят общо 25 служители. Числеността на заетите в специализираната администрация е 28, а служителите са разпределени в една дирекция и 4 отдела. Общинските съветници са 21.

Администрацията в община Трън е структурирана в 2 дирекции и 7 сектора. Броят на общинските съветници е 11.

Общата численост на администрацията в община Брезник е 44 служители, които работят в 3 дирекции и звената към тях. Общинските съветници са 13.

В 1 дирекция и 5 отдела е структурирана общинската администрация в община Земен, а броят на общинските съветници е 11.

Общинският съвет в община Ковачевци се състои от 11 съветници.

На територията на област Перник функционира и Регионален инспекторат по образованието – Перник, който е териториална администрация към Министъра на образованието, младежта и науката за управление и контрол на системата на народната просвета, поради което представлява важен ресурс за УЦЖ системата, особено в сферата на формално образование и обучение.

Човешки ресурси

Данните за населението в областта за 2007г. показват, че броят на всички жители е бил 139 225 човека, от които в градовете са живеели 105 114 души, а в селата – 34 111. Броят на мъжете и жените в област Перник през 2007г., съответно е бил 67 463 и 71 762. Населението в подтрудопособна възраст е наброявало 16 617 души, гражданите в трудопособна възраст са били 84 706, а тези в надтрудопособна възраст - 37 450 души. Естественият прираст на населението за същата година е измерен като -9,7.

През 2009г. жителите на областта са наброявали 136 809 души. Към градското население са се причислявали 104 005 човека, а към селското – 32 844. От всички 136 809 души, 66 290 са мъже и 70 559 са жени. Населението в подтрудопособна възраст е било 16 322, това в трудопособна възраст – 83 272, а хората в надтрудопособна възраст, съответно са били 36 655. За същата година се наблюдава и най-ниската отрицателна стойност на естествения прираст на населението, а именно -8,7. Механичният прираст на населението за 2007г., 2009г. и 2011г. е бил, съответно 3,2, -0,04 и -1,6.

Общият брой на населението в област Перник по данни за 2011г. е 132 833 души, от тях 104 671 живеят в градовете и 28 161 в селата. Броят на мъжете в областта за същата година е бил 65 468, а на жените – 67 365. Населението в подтрудопособна възраст е 15 706, населението в трудопособна възраст 79 853 и населението в надтрудопособна възраст – 36 428 души. Естественият прираст на гражданите в общината е измерен с отрицателната стойност -11,3.

От представените демографски данни ясно се очертава тенденцията за намаляване на населението в областта като цяло. Понижава се броят и на жените и на мъжете в областта. С оглед на намаляващото население на областта, очаквано се наблюдава и понижаване на броя на гражданите в подтрудопособна, трудопособна и надтрудоспособна възраст. На следващо място, населението, живеещо в селата, също намалява през годините. Живеещите в градовете намаляват през 2009г. в сравнение с 2007г., но през 2011г. броя на градското население се увеличава, въпреки че не надвишава установеният брой за 2007г.

Анализът на данните, относно образователната структура на населението в област Перник показва, че броят на неграмотните лица е 656. Броят на хората, които са с основно и по-ниско образование е 43 047, като към тази стойност се включват и лицата, които все още се обучават. Най-висок е броят на лицата със средно образование или професионално образование – 64 419. Гражданите, успешно придобили образователно-квалификационна степен в сферата на висшето образование, са 17 935.

Броят на заетите лица в областта намалява от 56 800 за 2007г. на 55 000 за 2011г., като през 2009г. броят на работещите граждани е бил 56 200. При анализа на данните за заетостта в областта, трябва да се отчете адекватно и мобилността на част от населението в трудопособна възраст към столичния град, което е характерно за селищната агломерация.

Броят на регистрираните безработни лица в областта по данни за 2011г. е 6 170, от които 2 796 са мъже и 3 374 са жени. Регистрираните граждани като безработни на възраст до 29 години са 1 256. Безработните жители в област Перник, попадащи във възрастовия диапазон между 30 и 39 години, са 1 072, докато безработицата сред гражданите на възраст между 40 и 49 години е двойно по-висока, като обхваща общо 2 106 човека. Безработното население на възраст над 50 години е 1 139 души.

От представените данни ясно се вижда, че безработицата сред гражданите между 40 и 49 годишна възраст е най-висока. Възможни и ефективни мерки за намаляването на тази стойност могат да бъдат повишаването на квалификацията на тези граждани или преквалифицирането им, следвайки динамично променящите се условия и изисквания на пазара на труда.

При анализа на безработицата е важно да се отчетат не само нейните пикове и спадове спрямо различните възрастови групи, но и спрямо квалификацията и образованието на жителите в областта.

Броят на неграмотните граждани, регистрирани като безработни е 511. Безработицата сред лицата с основно и по-ниско образование е обхванала 1 885 души, а сред хората със средно образование или професионално образование – 3 385 човека. Като безработни са регистрирани и 567 човека с висше образование и 1 618 лица, попадащи в категорията на специалистите. Броят на лицата с работническа професия, които са безработни е 1 666, а броят на гражданите без квалификация и останали без работа – 2 598. Представените стойности се отнасят за 2011г.

На фона на представените данни за образователната структура на населението в областта, впечатление прави високият брой на неграмотните граждани без работа – 511 от общо 657 души или 77,78%. При лицата със средно образование или професионално образование се наблюдава безработица в размер на 5,25%, а най-нисък е процентът на безработица сред гражданите с висше образование – 3,16%.

По данни на Регионалния инспекторат по образованието – Перник, за учебната 2009/2010 година от системата на формалното образование и обучение са отпаднали общо 64 лица или 0,52% от всички ученици, като 32 от тях са отпаднали в начален етап на основното си образование, 18 в прогимназиален етап на основното образование и 14 в гимназиален етап.

През учебната 2010/2011г., броят на отпадналите от системата на формалното образование и обучение е 80, което представлява 0,67% от всички ученици за съответната учебна година. Броят на отпадналите ученици в начален етап на основното образование е 28, а този на отпадналите ученици в прогимназиален етап на основното образование – 37. Отпадналите в гимназиален етап на своето образование са общо 15.

Броят на отпадналите ученици в начален етап на основното образование е 25 през учебната 2011/2012 година, 32 ученици са отпаднали в прогимназиален етап на основното образование и 4 в гимназиален етап, като общият брой на отпадналите от системата на формалното образование и обучение през тази учебна година е 61 или 0,53% от всички ученици.

И през трите учебни години най-често учениците отпадат от училищното образование поради натрупването на голям брой отсъствия или поради социални и семейни причини.

По данни от Дирекции Бюра по труда, през 2010г. в обученията по национални програми и такива с европейско финансиране са включени общо 1 138 лица, от които 310 са безработни и 828 са заети, а от тях общо са младежи на възраст до 29 години. Броят на обучените лица през 2011г. е 1 496, от които 617 безработни и 879 заети, а от общия брой 409 са младежи до 29 години. Към 30.09.2012г., включените в обученията лица са общо 1 132, като 654 са регистрирани като безработни и 478 като заети. Общият брой на включените в обученията младежи към посочената дата е 300.

Както се вижда от представените данни, броят на лицата, които са включени в обученията по национални програми и такива с европейско финансиране нараства през 2011г. спрямо броя през 2010г., като към края на месец септември тази година, в обученията са включени почти толкова лица, колкото за цялата 2010г.

3. ИДЕНТИФИКАЦИЯ, АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪЩЕСТВУВАЩИТЕ ПОЛИТИКИ НА МЕСТНО НИВО

В област Перник действат 2 стратегически документи, свързани по един или друг начин с развитието на УЦЖ системата. Това са Стратегията за развитие на област Перник 2005-2015г. и Областната стратегия за развитие на социалните услуги 2010-2015г.

Стратегически елементи, свързани с измерения на УЦЖ процеса, съдържащи се в Стратегията за развитие на област Перник 2005-2015г., са налице в: „Специфична цел I.2. Стабилизиране на заетостта и насърчаване на частния бизнес“. А заложената мярка към тази цел е: „идентификация на образователния и професионален статут на трудовата сила и на безработните, организиране на квалификационни и преквалификационни курсове с цел реализиране на безработни лица“. В подкрепа на УЦЖ е и „Специфична цел I.3. Възстановяване и развитие на селското стопанство и свързаната с него преработвателна промишленост“, както и заложените мерки към нея: „обучение на селските стопани за разясняване Общата селскостопанска политика на ЕС; професионално обучение на земеделски производители по Специалната предприсъединителна програма на ЕС“.

На следващо място, в Стратегията за развитие на област Перник 2005-2015г. са заложени и други 2 цели, свързани с УЦЖ развитието на местно равнище, първата е „Специфична цел II.2. Повишаване на човешкия потенциал и постигане на съответствие между търсене и предлагане“, а плануваните мерки са: „развитие на професионалното образование и преквалификация на възрастни; изграждане на предприемаческа култура чрез обучение; реструктуриране на системата на средното образование и профилираните училища в съответствие с търсенето на работна сила; ремонт, обновяване и оборудване на училищни сгради, детски градини, читалища и др.“ Втората е „Специфична цел II.5. Развитие на традиционни и нови форми на туризма и съпътстващите го бизнес дейности“, и една мярка към нея: „обучение на заетите в туризма, маркетинг и реклама“.

В извадките от Стратегията за развитие на област Перник 2005-2015г. се наблюдава планиране на цели и мерки, свързани предимно с формалното образование и обучение и с неформалното обучение.

Вторият стратегически документ, имащ отношение към УЦЖ системата е Областната стратегия за развитие на социалните услуги 2010-2015г. „Специфична цел 1.4. Да се гарантира равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование“, предвижда това да се осъществи чрез: „Мярка 1.4.1. Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички деца в област Перник; Мярка 1.4.2. Програми за превенция на отпадането от училище и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи; Мярка 1.4.3. Осигуряване на качествено интегрирано образование за децата с увреждания; Мярка 1.4.4. Целенасочена политика за приобщаване на родителите и общността в учебно-възпитателния процес на техните деца“.

Идентифицираната специфична цел, респективно и четирите мерки към нея, в Областната стратегия за развитие на социалните услуги 2010-2015г. са насочени към сферата на формалното образование и обучение. По конкретно, реализирането на мерките се предвижда чрез заложените дейности към тях, както следва:

Към „Мярка 1.4.1. Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички деца в област Перник“, са заложен: „Дейност 1.4.1.1. Обхващане на всички деца в предучилищно образование от 5-годишна възраст чрез: издирване на всички подлежащи деца и записване в предучилищна подготовка – изпълнява се от учителите, с подкрепата на общините, ОЗД, социалните работници, НПО; разкриване на достатъчен брой подготвителни класове в училище и/или предучилищни групи в детските градини; срещи и посещения по домовете за информиране и мотивиране на родителите“ и „Дейност 1.4.1.2. Целеви мерки за назначаване на помощници на учителя, особено в общинските училища със смесен етнически състав (с допълваща целева подкрепа от общините)“.

Към „Мярка 1.4.2. Програми за превенция на отпадането от училище и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи“, са заложен 6 дейности: „Дейност 1.4.2.1. Развитие на смесени образователно-социални услуги в ЦОП за превенция на отпадането и задържане на децата в училище. Изграждане на партньорство и взаимодействие между социалните услуги, от една страна, и организациите, ангажирани с образованието училищата, НПО, и пр.), от друга страна, за образователна интеграция и реинтеграция на децата. Дейност 1.4.2.2. Хоризонтални мерки за подобряване на привлекателността на училището, които обхващат всички деца и млади хора в училище и осигуряват: Инициране и изпълнение на програми и инициативи за повишаване на интереса към учене, включване на децата и младежите в живота на училището, в т.ч. и при вземане на решения, отнасящи се до децата; Извънкласни и извънучилищни дейности за мотивация на децата и техните родители - включване на децата в извънучилищни занимания в рамките на учебната година (ателиета по интереси, школи по изкуства, спортни състезания); осмисляне на свободното време на децата и младежите; Обучения на учителите и препоръки за промяна на практиката на преподаване на учителите и включване на

интерактивни методи. Дейност 1.4.2.3. Развитие на образователно-социални услуги за връщане в училище на отпадналите от училище деца, които се изпълняват от ЦОП, НПО, училища, училищни настоятелства, читалища в тясно сътрудничество с ОЗД и общински администрации, включващи: Посещения на място и срещи за издирване на отпадналите деца; Срещи, консултации, инициативи за мотивиране на децата и техните родители; Организиране на консултации, занимални и помощ от учителите за наваксване на учебния материал от децата и младежите. Дейност 1.4.2.4. Постепенно извеждане на децата от помощното училище, адаптация и интегриране на масовите общообразователни училища. Дейност 1.4.2.5. Разработване на целеви програми и инициативи за подобряване на образованието в средишните и защитените училища, които се изпълняват с подкрепата на РИО на МОМН, общини и НПО. Специално внимание се отделя на мерките за наблюдение и контрол върху посещаемостта и качеството на образованието на пътуващите ученици от по-големите градове към защитени и средишни училища в малките общини. Дейност 1.4.2.6. Трансформиране на ОУ с интернат в с.Гълъбник, като се предвижда през 2010 година да се планират дейности за трансформация и закриване на интерната към училището“.

Към „Мярка 1.4.3. Осигуряване на качествено интегрирано образование за децата с увреждания“ са предвидени следните дейности: „Дейност 1.4.3.1. Обхващане на деца с увреждания от масови детски градини и ясли. През 2010г. разработване на план за действие във всяка община, в която ще се предвиди: Осигуряване на места за интегриране на деца с увреждания в общите групи в масовите детски градини, вкл. подкрепа за адаптиране към средата, осигуряване на транспорт. Дейност 1.4.3.2. Интегриране на децата с увреждания в масови училища за обучение с подкрепата на ресурсни учители - осъществява се от училищата, РИО на МОМН и Ресурсния център към РИО на МОМН с подкрепата на общините, които трябва да осигурят необходимата достъпна среда за децата с увреждания – вътре и извън сградата на училището. Деца с увреждания, отглеждани в семейства (167 по данни от Дирекции социално подпомагане). Дейност 1.4.3.3. Извеждане на деца от помощното училище и адаптация към масовите общообразователни училища. Дейност 1.4.3.4. Осигуряване на достъпна среда за децата с увреждания в масовите училища и детски градини в цялата област Перник“.

Към „Мярка 1.4.4. Целенасочена политика за приобщаване на родителите и общността в учебно-възпитателния процес на техните деца“ са предвидени 3 дейности. „Дейност 1.4.4.1. Обучения за изграждане на капацитет в училищата и детските градини за включване на родителите и създаване на интегрираща среда в училище: обучения на учители и директори на училища и детски градини – методи и подходи за включване на родителите и приобщаване на родителите към образованието на техните деца; разпространение на обучителни материали за работа с родителите; обмяна на опит и добри практики с други училища и детски градини. Дейност 1.4.4.2. Инициативи и съвместни дейности в училище за изграждане на връзката между трите страни: училище/учители – родители/общност – деца/ученици с подкрепата на общинска администрация, ПИЦ, РИО на МОМН и гражданския сектор. Дейност 1.4.4.3. Развитие на капацитета на Училищните настоятелства и НПО за подкрепа на интегрираното образование с участието на родителите и местните общности: създаване, активизиране, консултиране, обучения и техническа помощ на Училищните настоятелства в училищата от областта“.

Въпреки че в област Перник не е разработена специализирана стратегия за учене през целия живот, в цитираните по-горе документи са формулирани приоритети, цели и мерки, които са свързани с ученето през целия живот. Терминът „учене през целия живот“ не се използва, но в двете планирани специфични цели в Стратегията за развитие на област Перник 2005-2015г. се разпознава процесът УЦЖ като инструмент за повишаване на качеството на човешките ресурси на местно ниво, повишаване на степента на заетост и намаляване на безработицата. Терминът „ключова компетентност“ също не се споменава никъде, което свидетелства за непознаването на концепцията за ключовите личностни компетентности като цяло, и което е по-важно като резултат – невъзможността за планиране и провеждане на цялостна политика на местно ниво за създаване на необходимите условия за развиване на тези важни за професионалния и обществен живот умения.

В този смисъл се налага систематизиране на планираните и предприетите дейности, тяхното обогатяване и допълване, преразглеждане и разширяване на функциите на заинтересованите страни, както и предприемането на целенасочени мерки, свързани с разясняването и популяризирането на съдържанието на УЦЖ процеса сред местното население, ясно посочване на ползите му и нуждата от включването на гражданите в него.

4. SWOT АНАЛИЗ

Силни страни

1. Развита читалищна мрежа и активност при организирането на форми за неформално обучение и самостоятелно учене;
2. Висока активност на действащите библиотеки в областта, свързана с провеждането на редица събития в подкрепа на неформалното обучение и самостоятелното учене;
3. Ежегодно на територията на областта се провежда най-големия маскарален фестивал на Балканите;
4. Наличие на информационна борса за образование в подкрепа на учениците чрез повишаване на информираността им;
5. Богато разнообразие от културно-исторически паметници и природни забележителности на територията на областта;
6. Наличие на Регионален инспекторат по образованието – Перник в подкрепа на формалното образование и обучение;
7. Наличие на висше учебно заведение в град Перник;
8. Действащ Дворец на културата в град Перник, чрез който се популяризират и развиват традициите;
9. Наличие на действащи центрове за професионално обучение, предлагащи не малко обучения по професии и специалности;
10. Включване на местното население в обучения за квалификация и преквалификация и немалък процент на включени граждани до 29 годишна възраст;
11. Действаща мрежа от социални услуги в подкрепа на нуждаещите се граждани и групите в риск;

12. Географска близост до град София.

Слаби страни

1. Необходимост от обновяване и разширяване на материално-техническата база в детските градини, училищата и читалищата;
2. Недостатъчен брой спортни съоръжения в областта като цяло и недоброто им поддържане в годно за използване състояние;
3. Отрицателна демографска тенденция и намаляване на броя на гражданите в трудоспособна възраст;
4. Неравномерно разпределение на населението в областта и обезлюдяване на някои села на територията на областта;
5. Липсват достатъчно възможности за развитие на ИКТ културата на местното население в по-малките населени места;
6. Липса на сътрудничество между образователните институции и местния бизнес за подготовка на квалифицирани и необходими специалисти;
7. Липса на системност в стратегическото планиране и развитие на неформалното обучение и самостоятелното учене;
8. Липса на разбиране относно основни термини, свързани с ученето през целия живот в идентифицираните стратегически документи.
9. Недобре развито селско стопанство и намаляване на процента на използваемост на земеделските земи;
10. Невисок брой на сдружения на граждани с общи интереси, в т.ч. и на пенсионерски клубове.
11. Географска близост до град София.

Възможности

1. Развитие на спортните клубове и спорта като цяло, чрез обновяване и разширяване на спортните бази и съоръжения в областта;
2. Повишаване на достъпността до интернет в малките населени места и насърчаване на гражданите да разширят уменията си, свързани с използването на съвременните ИКТ;
3. Развитие на природния и културния туризъм, чрез улесняването на достъпа до значими паметници на културата и уникалните природни забележителности;
4. Повишаване на инвестициите и възможностите за осигуряване на качествено образование и обучение;
5. Популяризиране на ползите от включване на гражданите в процеса УЦЖ чрез местните медии;
6. Повишаване на интересът и мотивацията за учене на местните жители в област Перник;
7. Създаване на туристически информационен център и повишаване на информираността относно привлекателността на местните забележителности на национално ниво;
8. Актуализиране на специалностите в професионалните гимназии, съобразено с променящите се условия на пазара на труда, чрез разширяване на диалога между заинтересованите страни;

9. Повишаване на степента на сътрудничество между всички заинтересовани страни за пълноценното развитие на УЦЖ системата в трите ѝ измерения;
10. Създаване на пълноценни условия за валидиране на знания и умения, придобити в резултат на неформално обучение и самостоятелно учене;
11. Развитие на мрежа от неправителствени организации в подкрепа на неформалното обучение и самостоятелното учене в областта.
12. Използване на съвременни образователни подходи в процеса на образование и обучение, включително и насърчаването на ученето в семейна среда.
13. Разширяване на трудовия пазар, следствие на близостта на област Перник до столицата на България;
14. Развитие на модерно екологично земеделие, което има висока добавена стойност.

Заплахи

1. Повишаване на броя на отпадащите ученици от образователната система и повишаване на броя на неграмотните граждани;
2. Задълбочаване на негативната демографска тенденция и засилване на миграционните процеси;
3. Влошаване на здравословното състояние на гражданите, следствие на липсата на достатъчно спортни съоръжения;
4. Намаляване на възможностите за финансиране на образованието и обучението, следствие на влошаването на последствията от икономическата рецесия в Европа;
5. Повишаване на нивото на безработица и понижаване на жизнения стандарт на населението в областта;
6. Намаляване на възможностите, свързани с осигуряването на качествено образованието и обучението на местното население, съобразено с променящите се условия на пазара на труда;
7. Намаляване на интересът и мотивацията за учене сред местните жители на територията на областта;
8. Повишаване на броя на групите в риск;
9. Изоставане на местното население в областта на ИКТ и приложението им;
10. Загуба на квалифицирани специалисти и експерти поради географската близост на областта до столицата на България и засилване на миграционния процес.

Негативната демографска тенденция в област Перник, степента на доминиране на формалното образование (като продължителност и ресурсно осигуряване) за сметка на неформалното обучение и самостоятелното учене, както и липсата на достатъчно условия за повишаване на знанията и уменията на местното население в областта на ИКТ в малките населени места, създават опасност пред пълноценното развитие на системата за учене през целия живот в областта.

От съществено значение е насърчаването на ученето през целия живот чрез прилагане на интегрирани мерки за съчетаване и допълване на формалното образование и обучение с

неформално обучение и самостоятелно учене. В подкрепа на това е необходимо повишаването на степента на сътрудничество между заинтересованите страни, актуализиране на учебните специалности, съобразно потребностите на пазара на труда, както и повишаване на мотивацията и качеството на ангажираните в сферата на формалното образование и обучение.

Развитата читалищна мрежа и действащите центрове за професионално обучение в областта могат да бъдат използвани за осигуряването на гъвкави пътища за продължаващо обучение, чрез по-добър преход между професионалното обучение и пазара на труда. Това от своя страна предполага и необходимостта от повишаване на ангажираността на местните бизнес организации, както и създаването на подходяща инфраструктура за самостоятелно учене.

От голямо значение за адекватното анализиране на потребностите на пазара на труда от специалисти с подходяща квалификация е организирането на срещи и форуми с участието на всички заинтересовани страни и повишаване на степента на сътрудничество между тях. Това е един от начините да бъдат идентифицирани подходящи професионални области, в които да се организират обучения, чрез които да бъдат подготвени специалисти, съобразно потребностите на пазара на труда. В подкрепа на идентифицирането на актуалните потребности на пазара на труда, както и проследяването и прогнозирането им, успешно могат да се използват усилията на неправителствените организации за разработване на доклади и анализи.

Повишаването на интереса и мотивацията за учене сред жителите в областта е необходимо условие за намаляването на нивото на неграмотност и превенция срещу опасността от повишаване на броя на отпадналите от образователната система ученици. На следващо място, популяризирането на самостоятелното учене като подход за придобиване на знания и умения предполага, освен изграждането и поддържането на подходяща инфраструктура, също така и организирането на инициативи и събития на които гражданите да могат да демонстрират своите възможности като любители. Опитът на областта в организирането на маскарадния фестивал „Сурва“ може успешно да бъде пренесен и в местни инициативи, чрез които гражданите да демонстрират знания и умения, придобити в процеса на неформално обучение и самостоятелно учене.

5. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

Област Перник ще се развива като територия, на която се признава, цени и насърчава ученето през целия живот. Тя ще се превърне в място, на което всички заинтересовани страни работят заедно за осигуряване на достъп до ученето, което ще се разглежда като фактор, който съдейства за посрещане на обществените, икономическите и екологичните предизвикателства в областта.

На ниво формално образование и обучение ще се повишат и популяризират възможностите за неформално обучение и самостоятелно учене, ще се актуализират учебните специалности, спрямо променящите се изисквания на пазара на труда, ще се стимулира

мотивацията за учене и ще се повиши качеството в процеса на преподаване и усвояване на учебното съдържание.

На ниво неформално обучение ще се идентифицират подходящи области с оглед на потребностите на пазара на труда, към които да бъдат насочени и обучения, в които да бъдат интегрирани ефективни подходи за преподаване и съвременни технологии с цел повишаване на ефективността на формите за неформално обучение.

От своя страна, самостоятелното учене ще се популяризира сред местните жители като възможност за повишаване на знанията и уменията, чрез развитие на подходяща инфраструктура и редица инициативи, чрез които жителите ще могат да демонстрират придобитите знания и умения в резултат на самостоятелно учене.

6. ПРИОРИТЕТИ, ЦЕЛИ, МЕРКИ

Приоритет 1: Повишаване на устойчивостта и атрактивността на системата на формално образование и обучение.

Цел 1: Повишаване на качеството на процеса на придобиване на знания и умения в сферата на формалното образование и обучение.

Мерки:

1. Изграждане на подходящи условия за пълноценното включване на децата в неравностойно положение и децата със СОП в сферата на формалното образование и обучение и подкрепа за приобщаването им;
2. Повишаване на квалификацията на педагогическия персонал и набирането на такъв с оглед на създаването на нови специалности и актуализирането на съществуващите;
3. Увеличаване на броя на практическите часове и разширяване на възможностите за учене в реална трудова среда в професионалните гимназии;
4. Обновяване и разширяване на материално-техническата база в учебните заведения;
5. Насърчаване на използването на интерактивни форми и методи за образование и обучение.

Цел 2: Актуализиране на предлаганите учебни специалности в учебните заведения, спрямо изискванията на пазара на труда.

Мерки:

1. Регулярно организиране на местни семинари и форуми с представители на заинтересованите страни в сферата на формалното образование, на които да се прецени степента на съответствие между предлаганите специалности и потребностите от работна сила на местната икономика;

2. Насърчаване на проучванията и изследванията на пазара на труда, свързани с възможностите за задоволяване на потребностите от работна сила, чрез повишаване на актуалността на формалното образование и обучение;
3. Повишаване на степента на сътрудничество между местните бизнес единици и институциите, предлагащи формално образование и обучение, за актуализиране на учебните специалности;
4. Оказване на подкрепа на местните предприятия за осигуряване на стажантски позиции, чрез активното им включване като заинтересована страна на ниво формално образование и обучение;
5. Активно включване на РИО – Перник в процеса на актуализиране на съществуващите и създаването на нови специалности в учебните заведения.

Цел 3: Стимулиране на интереса и мотивацията за учене на учениците и обучаваните в сферата на формалното образование и обучение.

Мерки:

1. Развитие на формите за професионално ориентиране и кариерно консултиране в училищата и на работното място;
2. Насърчаване на инициативността и мотивацията за учене сред групите в риск;
3. Повишаване на ролята на ученическите съвети и клубове в различните училищни инициативи, чествания и т.н.;
4. Формиране на култура и мотивация за учене сред учениците чрез намиране на форми за повишаване на привлекателността на учебните заведения и учебния материал;
5. Насърчаване на ангажирането на родителите в подкрепа на стимулирането на интереса на техните деца и приятелите им към образованието и обучението.

Цел 4: Популяризиране на възможностите за неформално обучение и самостоятелно учене, като подходи за придобиване на нови и разширяване на вече придобитите знания и умения.

Мерки:

1. Увеличаване на броя на ученическите и студентските клубове, разкрити към учебните заведения;
2. Насърчаване на учениците и обучаваните да се включват в клубове и инициативи към местните читалища и библиотеки;
3. Провеждане на информационни кампании, чрез които учениците и обучаваните да осъзнаят ползите от включването си в неформални обучения и самостоятелно учене;
4. Насърчаване на ученическите инициативи и дейности, свързани с популяризирането на неформалното обучение и самостоятелното учене сред други ученици и обучавани, както и сред техните родители;
5. Организиране на срещи между ученици и представители на местния бизнес с цел формиране на реални очаквания в учениците относно възможностите им за професионално развитие в дадена икономическа сфера;

6. Развитие на учебните планове по начин, който насърчава учениците и обучаваните активно да използват допълнителни ресурси в процеса на своето образование и обучение.

Приоритет 2: Развитие на неформалното обучение като съществен елемент на системата за учене през целия живот.

Цел 1: Повишаване на степента на сътрудничество между заинтересованите страни с цел актуализиране на възможностите за включване в неформално обучение спрямо на изискванията на пазара на труда.

Мерки:

1. Регулярно организиране на срещи с участието на представители на заинтересованите страни, целящи идентифицирането на потребностите от работна сила в областта;
2. Използване на медийните ресурси в областта за популяризиране на срещите между заинтересованите страни и ползите от участието им;
3. Организиране на подходящи обучения, спрямо идентифицираните потребности от работна сила на пазара на труда в областта;
4. Насърчаване на включването в обучения на заетите в местната икономика граждани;
5. Насърчаване на изследователската дейност в областта на труда и работната сила от страна на неправителствените организации;
6. Изграждане на областна електронна информационна система, улесняваща диалога между заинтересованите страни, позволяваща провеждането на он-лайн анкетни проучвания, обособяваща секция за анализи и доклади, свързани с неформалното обучение и предоставяща информация относно институциите, предлагащи обучения на това ниво на УЖЦ системата.

Цел 2: Повишаване на качеството в процеса на придобиване на нови знания и умения, резултат на неформално обучение.

Мерки:

1. Идентифициране на възможностите за обучение на обучители, спрямо актуализирането и разширяването на формите и специалностите за придобиване на неформално обучение;
2. Насърчаване на интегрирането и използването на съвременни обучителни подходи в процеса на обучение;
3. Насърчаване на използването на съвременни ИКТ в процеса на обучение, повишаващи интерактивността и привлекателността на обучителния материал;
4. Насърчаване на използването на областната електронна информационна система за неформално обучение, публикуването и разпространението на добри обучителни практики;
5. Организиране на конкурс за най-добра обучителна организация в сферата на неформалното обучение на областно равнище;

6. Осигуряване на подходящи инфраструктурни условия за включване на гражданите с физически увреждания в процеса на неформално обучение.

Цел 3: Популяризиране на неформалното обучение като процес сред местните жители на област Перник.

Мерки:

1. Организиране на информационни срещи между обучавани от всички възрастови групи и представители на местния бизнес, както и насърчаване на разкриването на стажантски места в местните бизнес организации;
2. Осигуряване на краткосрочни информационно-обучителни стажове за млади хора в структурите на общините и областта;
3. Популяризиране на областната електронна информационна система, чрез която жителите в областта да се информират относно институциите, предлагащи неформално обучение, както и относно обучителните направления и възможностите им за реализация;
4. Публикуване на информация на общинските и областната уеб-страници, популяризираща процеса на неформално обучение, както и ползите и предимствата от включването на гражданите в него;
5. Популяризиране на добри примери за професионална реализация на граждани, следствие на разширяването на знанията и уменията им чрез форми на неформалното обучение.

Цел 4: Организиране на обучения за използване на съвременните ИКТ в малките населени места на територията на областта, като предпоставка за включването им в процеса на неформално обучение и самостоятелно учене.

Мерки:

1. Идентифициране на обектите, където могат да се провеждат подобни обучения, например читалища, клубове на пенсионера и т.н.
2. Организиране на посещения на обучители и преподаватели по информационни технологии, които да проведат обучения за придобиване на базови компютърни умения;
3. Популяризиране на организираните обучения и разясняване на ползите за гражданите от включването им в обученията;
4. Обособяване на зони със свободен достъп до интернет във всяко населено място на територията в областта, повишаващи възможностите на гражданите да прилагат придобитите знания и умения, свързани с компютърните технологии.

Приоритет 3: Повишаване на атрактивността на процеса на самостоятелно учене и насърчаване на жителите в областта да се възползват пълноценно от него.

Цел 1: Изграждане и поддържане на подходяща инфраструктура в подкрепа на развитието на самостоятелното учене като процес.

Мерки:

1. Рехабилитация и модернизация на спортните и обществените обекти;
2. Улесняване на достъпа до културно-историческите и природни богатства на територията на областта;
3. Привличане на инвестиции за изграждане на екопътеки и съоръжения за отдих в непосредствена близост до тях;
4. Правна и организационна подкрепа за създаване на граждански обединения на хора с общи интереси;
5. Обособяване на безплатни Wi-Fi мрежи, които да осигуряват възможност на гражданите за достъп до интернет;
6. Създаване на подходяща инфраструктура, подпомагаща хората с увреждания;
7. Използване на медийните ресурси като средство за разпространение на документални и образователни предавания и статии;
8. Подпомагане на музеите, читалищата, библиотеките и другите институции, имащи отношение към самостоятелното учене, да повишат своята привлекателност и посещаемост, като особено внимание трябва да се обърне на уникалния за Балканите Подземен минен музей;
9. Опазване на паметниците на културата и експониране на културното наследство чрез сценографски и интерактивни техники, с цел постигане на по-голяма атрактивност;

Цел 2: Популяризиране на самостоятелното учене като процес и поддържане на обществен интерес към него.

Мерки:

1. Организиране на информационни кампании, чрез които жителите на областта да разширят знанията си за процеса на самостоятелно учене – как, кога и къде могат да се възползват от него;
2. Насърчаване на ученето в семейството и ученето между поколенията, чрез организирането на дискуссионни срещи между граждани от различни възрастови групи;
3. Популяризиране на добри практики в областта за самостоятелно учене като примери за по-ясното и лесно осъзнаване на ползите от този процес за жителите в областта;
4. Насърчаване на водещите бизнес предприятия и неправителствени организации в областта да организират събития, на които да осигурят достъп на заинтересованите граждани до процеса на производство или работа;
5. Популяризиране и подкрепа за различни форми и стилове на учене.

Цел 3: Насърчаване на инициативите, свързани с предоставянето на възможности, чрез които гражданите от всички възрастови групи да демонстрират своите знания и умения, придобити чрез самостоятелно учене.

Мерки:

1. Насърчаване на провеждането на любителски конкурси и състезания, ориентирани към различни възрастови групи, например младежки конкурс за: „Най-добра любителска снимка“;
2. Организиране на културни и спортни събития за непрофесионалисти;
3. Насърчаване и подпомагане на организирането на различни доброволчески инициативи и кампании, например: „Да помагаш на възрастните е супер“;
4. Насърчаване на местните медии да осигурят възможност за публикуване и излъчване на материали, изготвени от любители;
5. Изготвяне на профили на учещи с различни способности, възраст и култура и представянето им в местните медии, информиране за техните желания, постижения и предизвикателствата, с които се сблъскват.

7. ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА ПОСТИГАНЕТО НА ЦЕЛИТЕ И РЕЗУЛТАТИТЕ

Постигането на целите на стратегията е в пряка зависимост от прилагането на съвкупност от качествени и количествени индикатори. Четири групи индикатори измерват реализирането на целите в посочените приоритети на настоящата стратегия.

Индикатори за измерване на изходното състояние

1. Брой възможности за придобиване на знания и умения чрез неформално обучение и самостоятелно учене от страна на учениците и обучаваните в сферата на формалното образование и обучение;
2. Брой на специалностите и обученията, предлагани в сферата на формалното образование и обучение, както и в сферата на неформалното обучение, отговарящи на потребностите на местния пазар на труда;
3. Брой на идентифицираните възможности за повишаване на интереса и мотивацията на учениците и обучаваните в сферата на формалното образование и обучение;
4. Брой на възможностите за повишаване на качеството на предлаганото образование и обучение на ниво формално образование и обучение и на ниво неформално обучение;
5. Брой на проведените мероприятия (срещи, форуми и др.) за повишаване на степента на сътрудничество между заинтересованите страни на всички нива на УЦЖ системата;
6. Брой на проведените инициативи и кампании за популяризиране на УЦЖ системата на трите ѝ нива;
7. Брой на възможностите за придобиване на неформално обучение в малките населени места на територията на областта;
8. Брой на обектите, подпомагащи самостоятелното учене и създаващи подходящи условия за гражданите да се включат в този процес;
9. Брой на проведените мероприятия, на които гражданите да демонстрират знания и умения, придобити в резултат на самостоятелно учене.

Индикатори за въздействие

1. Увеличаване на броя на учениците и обучаваните, включващи се във форми на неформално обучение и самостоятелно учене;
2. Нарастване на броя на предлаганите специалности и обучения, отговарящи на потребностите от работна сила на местната икономика;
3. Нарастване на броя на използваните съвременни образователни и обучителни подходи, както и съвременни ИКТ в процеса на образование и обучение на ниво формално образование и обучение и на ниво неформално обучение;
4. Повишаване на качеството на предлаганото образование и обучение;
5. Увеличаване на броя на проведените срещи между представители на заинтересованите страни във всички нива на УЦЖ системата;
6. Организиране на мероприятия за популяризирането на всички нива УЦЖ системата в областта и насърчаването на гражданите активно да се включат в този процес;
7. Нарастване на броя на гражданите, живеещи в по-малките населени места, които се включват във форми на неформалното обучение;
8. Подобряване на материално-техническото състояние на обектите, подпомагащи самостоятелното учене и създаването на нови;
9. Повишаване на обществения интерес за участие в мероприятия, на които гражданите могат да демонстрират своите знания и умения, придобити чрез самостоятелно учене.

Индикатори за постигнати резултати

1. Повишаване на желанието и мотивацията на учениците и обучаваните за включване във форми на неформално обучение и самостоятелно учене и реално нарастване на техните знания и умения в резултат на това;
2. Намаляване на безработицата и повишаване на устойчивостта на местната икономика, следствие на актуализирането на предлаганите специалности и професионални обучения в сферата на формалното образование и обучение;
3. Намаляване на броя на отпадналите от образователната система и формиране на култура за учене сред рисковите групи, следствие на повишаването на интереса и мотивацията на ученици и обучавани в сферата на формалното образование и обучение;
4. Придобиване на по-качествено образование и обучение в подкрепа на пълноценната реализация на пазара на труда на гражданите, които завършват и напускат сферите на формалното образование и обучение и неформалното обучение;
5. Повишаване на интереса на заинтересованите страни за включване в мероприятия, чрез които се цели развитието на УЦЖ системата;
6. Нарастване на броя на гражданите, които активно и регулярно се включват в процеса на ученето през целия живот, следствие на популяризирането на УЦЖ процеса сред местното население;
7. Повишаване на знанията и уменията на гражданите, живеещи в по-малките населени места на територията на област Перник, в сферата на ИКТ и формиране на желание за самостоятелно учене;
8. Формиране на подходяща инфраструктура, насърчаваща и позволяваща на жителите на областта да се възползват пълноценно от процеса на самостоятелно учене;

9. Повишаване на привлекателността на самостоятелното учене и нарастване на гражданите, които демонстрират знания и умения, придобити в този процес на подходящо организирани за целта събития и инициативи.

Индикатори за процесуалност

1. През първия четиригодишен период на действие на стратегията, броят на възможностите за придобиване на знания и умения чрез неформално обучение и самостоятелно учене от страна на учениците и обучаваните в сферата на формалното образование и обучение, както и броя на включващите се в тези форми, трябва да нарасне спрямо изходното състояние, а в края на периода на действие на стратегията, тези стойности трябва да се повишат спрямо първия стратегически период;
2. През целия период на действие на стратегията, трябва да се повишава степента на съответствие между потребностите на местния пазар на труда от работна сила и специалностите и обученията, предлагани в сферата на формалното образование и обучение, както и в сферата на неформалното обучение, като в края на действие на стратегията трябва да са създадени достатъчно гъвкави пътища за последващото им актуализиране, съобразно нарастването на степента на сътрудничество между заинтересованите страни;
3. Чрез използването на подходящи методи, интереса и мотивацията на учениците и обучаваните в сферата на формалното образование и обучение трябва да се повиши за първия период от 4 години, спрямо изходното състояние, а през втория тригодишен период да нараснат спрямо първият;
4. През първия четиригодишен период на действие на стратегията, качеството на предлаганото образование и обучение на ниво формално образование и обучение и на ниво неформално обучение трябва да нарасне спрямо изходното състояние, а в края на действие на стратегията да се повиши спрямо първия период;
5. Броят на проведените мероприятия (срещи, форуми и др.) за повишаване на степента на сътрудничество между заинтересованите страни на всички нива на УЦЖ системата трябва да нарастват през целия период на действие на стратегията, като в края на плановия период, подобни срещи трябва да се организират регулярно, а броя на представителите на заинтересованите страни, участващи в тези срещи да нараства;
6. През първия четиригодишен период на действие на стратегията, трябва да се организират и провеждат поне веднъж годишно инициативи и кампании за популяризиране на УЦЖ системата и на трите ѝ нива, а през втория тригодишен период честотата на тези събития трябва да нараства спрямо първия планов период;
7. Спрямо изходното състояние, през първия четиригодишен период на действие на стратегията, трябва да се повишат възможностите за включване на гражданите от по-малките населени места във форми на неформално обучение, а през втория тригодишен период, тези възможности трябва да нараснат спрямо първия планов период;
8. През първите четири години се предвижда рехабилитация и създаване на нови обекти, подпомагащи самостоятелното учене и създаващи подходящи условия за гражданите да се

включат в този процес, а през втория тригодишен период, броя на тези обекти трябва да нарасне спрямо първия планов период на стратегията;

9. През първия **четиригодишен** период на действие на стратегията, броят на проведените мероприятия, на които гражданите демонстрират знания и умения, придобити в резултат на самостоятелно учене, трябва да нараснат спрямо изходното състояние, а в края на срока на действие на стратегията, броят на участниците, както и кръгът от публика трябва да нарастват.

8. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ

Мониторингът започва с одобряване на стратегията и се извършва в етапа на нейното изпълнение, като интегрира планирането и отчитането. Мониторингът на стратегията за УЦЖ се извършва чрез създаване на система като съвкупност от четири взаимосвързани елементи: събиране на данни; управленска информационна система за съхранение на събраните данни на местно ниво; процедури за събиране, обработка и трансфер на данни на местно ниво, осигуряващи регулярност и коректност на аналитичния процес; местни органи и/или звена, работещи със системата за мониторинг.

Мониторингът се извършва от мониторингов комитет и звено от областната администрация (изпълнителен орган). Мониторинговият комитет е специализиран обществен съвет, който е консултативен орган, определян със заповед на Областния управител и е консултативен орган на местно ниво. Той съдейства на местната власт на областно ниво за формиране и реализиране на политиката по проблемите за УЦЖ. В състав на мониторинговия комитет се включват: представители на общините в областта; експерти от областната администрация; представители на заинтересованите страни от цялата област.

Функциите на мониторинговия комитет са: ежегодно извършване на преглед на постигнатия напредък по приетите индикатори; докладване за състоянието и даване на предложения за предприемане при необходимост на коригиращи действия; обсъждане на резултатите и степента на достигане на приоритетите и целите; ежегодно изготвяне на доклад за изпълнението на стратегията с предложения за промяна на мерките, ако това е наложително.

Изпълнителният орган (звено от областната администрация) извършва мониторинга на изпълнението на всяка мярка от стратегията за УЦЖ на основата на логическата матрица, плана на дейностите и плана на ресурсите.

Процедурата за мониторинг се разработва след създаването на местния мониторингов орган. В хронологичен и съдържателен аспект трябва да включва в етапите на осъществяването ѝ следните елементи:

1. Цикъл - Мониторинг
2. Подготовка - Изготвяне на мерки и организация за осъществяване
3. Планиране - Избор на индикатори – логическа рамка

4. Изпълнение - Технически и финансови отчети; Междинни доклади за напредъка на изпълнението; Периодични срещи и посещения на място
5. Оценка на изпълнението - Заключителен доклад за достигнати крайни резултати; цели и степен на усвояване на средствата

При разработването на мониторинговата процедура трябва да се постигне задоволително ниво на последователност, което да включва: Определяне на данните, които трябва да се събират за измерване на определените индикатори на стратегията; Установяване на методите, които ще се използват за получаване на данни; Да се определи предназначението на събираните данни – дали ще бъдат използвани от местния мониторингов орган или за целите на оценката на стратегията.

На следващо място трябва да определят местните звена, отговорни за събирането на данните. Определят се техните функции и отговорности, видът и обемът на необходимата информация.

Втората област на мониторинговата процедура е определяне на информацията, която се предоставя на местния мониторингов комитет. Тази информация включва: данни за изходното състояние; данни за междинната оценка; междинни данни за общото социално-икономическо състояние.

След като се разработят процедурите за мониторинг, следващ етап в подготовката на мониторинга е изготвянето на стандартна форма за отчитане на стратегията. Отчетът за изпълнение на стратегията обхваща всички области от предмета на мониторинга – физическо изпълнение на дейностите; финансово изпълнение; проблеми, свързани с действията на бенефициентите; резултати от извършения контрол и одит. В резултат на анализа на изпълнението на стратегията могат да се идентифицират отклонения и да се предприемат коригиращи действия.

Основната цел контрола е да гарантира спазването на принципите на добро финансово управление – икономичност, ефикасност и ефективност. За тази цел се установява система за финансово управление и контрол, която позволява: ясно определяне, разграничаване и разделение на функциите и задачите между различните субекти, отговорни за управлението и изпълнението на стратегията; установяване на процедури и правила за финансово управление и контрол. Системата за финансово управление и контрол се създава с три основни цели: да открива текущи отклонения и да предвижда бъдещи отклонения от действителното развитие стратегията; да открива причините за тези отклонения; да подкрепя управленски решения и действия за коригиране, целящи да насочат реализацията на приоритетите, целите и мерките в желаната посока.

Системата за финансово управление и контрол на стратегията включва: показатели/критерии за контрол; периодичност на проверките; звена и специалисти, осъществяващи контрола; форми за предоставяне на резултатите от контрола; видове контрол.

Събирането и анализа на данни за изпълнението към определен момент е основата на контролната функция. Действителният напредък на дейностите и използваните ресурси следва да

се контролират текущо. Получената информация се сравнява с всички параметри, като от важно значение е да се отчита взаимната, системна връзка помежду им. Събраната информация се анализира и ако има отклонения, се предлагат действия за коригиране, като съответно се предприемат действия за контрол на прилаганите промени.

Предварителният контрол по изпълнение на стратегията е контрол за законосъобразност на всички документи и действия, свързани с финансовата дейност. Чрез последващия контрол се преценява законосъобразността, икономичността и ефективността на разходите. Изгражда се организационна структура, методи, писмени политики и процедури за финансово управление и контрол. За разлика от мониторинга, контролът на стратегията се концентрира върху нейното ефективното финансово управление и се извършва на определени интервали от време.

Областната администрация изготвя междинни, годишни и заключителни доклади по време на изпълнението и във връзка с нейното приключване. В междинния доклад за изпълнение на стратегията се обобщават резултатите от осъществения мониторинг до момента, а в годишните и заключителните доклади за изпълнение на стратегията се включва информация относно: всяка промяна на общите условия; напредъка в изпълнението; финансовото изпълнение; предприетите действия, включително мерките за мониторинг, за осигуряване на качество и ефективност на изпълнението; предприетите стъпки за осигуряване на съвместимост с националните политики и политиките на общността.

Оценка на изпълнението на стратегията включва анализ на информацията, събрана и систематизирана по време на мониторинга, и е съсредоточена върху това, доколко резултатите допринасят за постигането на непосредствената цел и доколко тя ще доведе до общите цели. Оценката може да има различни аспекти: Релевантност – дали приетата стратегия кореспондира с предварително определените цели; Въздействие – цели да изясни различията и промените, настъпили вследствие изпълнението на стратегията; Ефикасност и ефективност – дали финансовите средства са използвани целесъобразно. Оценката се извършва на три етапа – по време на подготовка на стратегията, в края на първия четиригодишен период от нейното изпълнение и след приключването ѝ.